

Poročilo petega posvetovalnega srečanja z občani glede upravljanja populacij velikih zveri (medveda, volka in risa)

Pripravili: Irena Kavčič, Aleksandra Majić Skrbinšek

7. november 2025

1. Namen srečanj v okviru lokalne deležniške platforme

Občine Pivka in njen center DINA Pivka v sodelovanju z Biotehniško fakulteto Univerze v Ljubljani, Zavodom za gozdove Slovenije in Kmetijsko-gozdarsko zbornico Slovenije organizira redna posvetovalna srečanja z občani glede upravljanja populacij velikih zveri (medveda, volka in risa) in delovanja centra DINA Pivka. Srečanja v sklopu projekta LIFE WILD WOLF vodijo sodelavci Biotehniške fakultete.

Namen skupine je spodbujanje dialoga in sodelovanja med deležniki, izmenjava izkušenj ter iskanje skupnih rešitev za trajnostno sobivanje človeka in velikih zveri.

V tem kontekstu so bila do sedaj organizirana štiri srečanja lokalne deležniške platforme:

- 17. aprila 2024 smo na prvem srečanju s pomočjo SWOT analize osvetlili prednosti, slabosti, priložnosti in grožnje, povezane z delovanjem centra DINA v lokalnem okolju;
- 11. junija 2024 je bilo drugo srečanje posvečeno razpravi o številčnosti in upravljanju populacij velikih zveri v kulturni krajini ter obravnavi škod in izplačevanja odškodnin;
- 19. septembra 2024 je sledilo sodelovanje v okviru interesne posvetovalne skupine Ministrstva za naravne vire in prostor, kjer smo si ogledali primer dobre prakse zaščite pašnih živali na terenu;
- 16. aprila 2025 smo v okviru četrtega srečanja predstavili projekt LIFE Varna paša, opredelili in prioritizirali smo ciljne skupine Centra DINA Pivka, razprava pa je tekla zlasti o problematiki širjenja populacije šakala in številčnosti velikih zveri.

Na tej strani so objavljena poročila s srečanj posvetovalne skupine, ki povzemajo glavne teme, razprave in sklepe ter omogočajo vpogled v napredek dialoga in upravljanja:

https://www.volkovi.si/?page_id=1931

2. Uvod

Uvodoma so se udeleženci predstavili. Župan Občine Pivka, gospod Robert Smrdelj, je uvodoma pozdravil prisotne. Facilitatorica je na kratko predstavila zaključke preteklih srečanj in dnevni red tokratnega srečanja:

- Predstavitev Poročila o aktivnostih za preprečevanje škod po velikih zvereh v kmetijstvu v Republiki Sloveniji (2010 – 2024) (Nika Mohorič, Zavod za gozdove Slovenije)
- Izvajanje ukrepov za preprečevanje škod po velikih zvereh na območju občine Pivka (Majda Godina, KGZ NG, enota Postojna)
- Delo v skupinah: Pregled vsebine plakata Vedenje volkov in kako se vesti na območju prisotnosti volka
- Predstavitev ekskurzije za izmenjavo izkušenj (Naravni deželni park Lessinia) (Irena Kavčič, Univerza v Ljubljani)

Zaključek in druženje ob pogostitvi.

3. Predstavitev Poročila o aktivnostih za preprečevanje škod po velikih zvereh v kmetijstvu v Republiki Sloveniji (2010 – 2024) (Nika Mohorič, ZGS)

Zavod za gozdove Slovenije je pripravil analizo aktivnosti za preprečevanje škod po velikih zvereh v kmetijstvu v zadnjih petnajstih letih.

V letih 2023/2024 je bilo največ škodnih dogodkov povzročenih zaradi medveda, sledil je volk, občasno pa tudi ris. Volk povzroča največ škode v Notranjsko-Primorski regiji, pa tudi v Alpah. Po letu 2010 so se škode izrazito zmanjšale, kar je verjetno povezano z uvedbo visokih elektromrež pri rejcih, ki so pred tem beležili največ prijav. Leta 2019 se škode ponovno nekoliko povečajo, kar sovpada z obdobjem ponovne prisotnosti volka v Alpah. Največ škode volk povzroči na drobnici, sledijo primeri pri govedu.

Analiza je pokazala, da do škod največkrat prihaja pri večžičnih ograjah, nizkih elektromrežah (nižjih od 145 cm) ter pri t. i. "farmer" mrežah, kjer so ograje oblikovane iz žic.

Kot najučinkovitejši ukrep za preprečevanje škod po velikih zvereh so se izkazale visoke elektromreže višine najmanj 145 cm. Kar 89 % rejcev drobnice po vzpostavitvi varovanja znotraj takšnih ograd ni več utrpelo nobenega škodnega dogodka. Pri čebelarjih so se kot najbolj učinkovite izkazale visoke elektroograje, kamor uvrščamo tako večžične elektroograje kot elektromreže. Po vzpostavitvi ustreznega varovanja znotraj takšnih ograd 98 % čebelarjev ni več zabeležilo škodnih dogodkov. V redkih primerih, ko je do škode vseeno prišlo, so bili vzroki večinoma povezani z nepravilno uporabo zaščitnih sredstev – predvsem s prenizko ali odsotno električno napetostjo ter z neustreznim vzdrževanjem.

Celotna analiza je objavljena v [Poročilu o aktivnostih za preprečevanje škod po velikih zvereh v kmetijstvu v Republiki Sloveniji \(2010–2024\)](#), pripravljenem v okviru projekta LIFE WILD WOLF.

Po predstavitvi analize aktivnosti za preprečevanje škod po velikih zvereh so udeleženci postavili več vprašanj, na katera so predstavniki Zavoda za gozdove Slovenije in projekta Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani odgovorili, kot sledi:

Vprašanja in odgovori:

- **Predstavili se podatke o škodah po letih, ali imate tudi podatke glede na sezono?**

Odgovor:

V poročilu so podatki o škodah predstavljeni po letih. Največ škod se sicer zgodi ko pridejo živali na pašo, pomlad, potem konstantno, avgust/september je spet več škod, ker so takrat že zraven mladiči, ki jih odrasli učijo pleniti.

- **Komentar h grafu, ki prikazuje število škod po letih:** Korektno bi bilo, če bi bil ob grafu prikazan tudi podatek o številu pašnih živali, saj bi zmanjšanje škod lahko bilo povezano tudi z zmanjšanjem števila pašnih živali.
- **Kakšna so priporočila glede zaščite goveda?**

Odgovor:

Ovce se običajno pasejo na manjših, lažje obvladljivih površinah, ki jih je mogoče učinkovito zaščititi z elektromrežami. Govedo pa se pase na večjih območjih, kjer je vzpostavitev celovite zaščite z elektromrežami težje izvedljiva. Svetuje se, da se govedo dodatno zavaruje predvsem v ranljivem obdobju – v času kotitve telet.

- **Kakšnim kriterijem mora rejec zadostiti, da prejme odškodnino zaradi napada na pašne živali?**

Odgovor:

Rejec dobi odškodnino, če zaščita pašnih živali izpolnjuje minimalne standarde. Ti standardi pa žal ne zagotavljajo učinkovite zaščite pred napadi velikih zveri. Predpisi tako niso usklajeni z dobro prakso, ki priporoča višino ograje vsaj 145 cm. Ko rejec enkrat utrpri škodo, lahko na Ministrstvu za naravne vire in prostor zaprosi za sofinanciranje zaščitnih ukrepov.

- **Kaj lahko storite, če je na določenem območju veliko škod, rejec pa ne želi izboljšati zaščite?**

Odgovor:

V takem primeru nimamo neposrednega mehanizma ukrepanja. Ko smo na Zavodu za gozdove Slovenije začeli z donacijami zaščitnih ukrepov, je 25 od 30 najbolj oškodovanih rejcev pomoč zavrnilo. Če rejec ne želi sodelovati, ga k temu ne moremo prisiliti. Minimalni standardi v Sloveniji so prenizki, medtem ko so v nekaterih drugih državah, npr. v Nemčiji, precej višji.

- **Življenjska doba elektromrež je približno tri leta. Bi bilo smiselno, da se po izteku te dobe rejcem pomaga pri obnovi opreme?**

Odgovor:

Po petih letih lahko rejec lahko ponovno zaprosi za sofinanciranje nakupa novega kompleta zaščitnih sredstev (do 80 % sofinanciranja). Če pride do poškodbe ali uničenja opreme prej, je možno zaprositi za pomoč tudi v vmesnem času, a ne gre za sistemsko ureditev (stvar dogovarjanja z odgovornimi na ministrstvu in dokazovanja uničenosti). Res pa je, da se pri stalni uporabi mreže pogosto obrabijo prej kot v petih letih.

- **Nevladne organizacije, ki so ustavile odstrel medveda, so napovedale, da bodo pomagale rejcem na terenu. Kako je s tem?**

Odgovor:

Za konkretne aktivnosti teh organizacij nimamo informacij. V okviru projekta LIFE Varna paša pa bomo organizirali prostovoljske akcije, pri katerih bodo k sodelovanju povabljeni tudi člani nevladnih organizacij, da pomagajo rejcem pri zaščiti pašnih živali na terenu.

Slika 1: Uvodni nagovor župana udeležencem petega posvetovalnega srečanja.

4. Izvajanje ukrepov za preprečevanje škod po velikih zvereh na območju občine Pivka (Majda Godina, KGZ NG, enota Postojna)

Občina Pivka obsega skupno 22.330 ha, od tega je 4.387 ha oziroma 20 % površin v kmetijski rabi. Kmetijstvo v občini je večinoma ekstenzivno, kar pomeni, da kmetijska dejavnost praviloma ni glavni vir dohodka, saj so nosilci kmetij pogosto tudi zaposleni drugje. Posledično je pomembno, da so kmetijske prakse delovno manj zahtevne.

V obdobju 2010–2025 je bilo število kmetij v občini razmeroma stabilno. Medtem ko število govedi narašča, se število kmetij, ki se ukvarjajo z rejo govedi, zmanjšuje. Nasprotno pa je pri reji ovc opazen izrazit upad – število ovc se je od leta 2010 skoraj prepolovilo, kar lahko vpliva tudi na zmanjšanje škod, ki jih povzročajo velike zveri.

V KOPOP (Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila) shemo je vključenih 90 kmetij. Del te sheme je tudi operacija ZVE (sobivanje z velikimi zvermi), ki spodbuja izvajanje ukrepov za varovanje čred pred napadi velikih zveri. V okviru tega sklopa so na voljo trije ukrepi, ki so na območju Občine Pivka zastopani sledeče:

- ZVE_OGRM: Varovanje z elektroograjami in elektromrežami – vključeno 10 kmetij
- ZVE_PAST: Varovanje s pastirjem – vključene 4 kmetije
- ZVE_PSI: Varovanje s pastirskimi psi – vključene 3 kmetije

Kljub razpoložljivim možnostim je vključenost kmetij v operacijo ZVE razmeroma nizka. Razlogi za to so različni:

- zahtevnost in dolgoročna obveza ukrepa (obvezno petletno izvajanje),
- tveganje vračila sredstev ob spremembah obsega površin,
- administrativne zahteve (vodenje evidenc, obvezna izobraževanja)
- omejitve pri kombiniranju intervencij (npr. ograja izključuje druge ukrepe).

Na območju Pivke se zato več kmetij odloča za uveljavljanje operacije “Habitat”, saj ta prinaša višja plačila kot operacija “Zveri”, ki spodbuja sobivanje z velikimi zvermi.

Vprašanja po predstavitvi:

- Predstavitev zelo jasno prikazuje realno, a žalostno sliko stanja v kmetijstvu – kmetijska zemljišča se vse bolj opuščajo. **Koliko je dejansko kmetijskih zemljišč v rabi, ne le v evidenci GERK (kjer se upoštevajo tudi površine za subvencije)?** Če se bo trend opuščanja nadaljeval – tudi zaradi prisotnosti velikih zveri – paše ne bo več, kmetijska zemljišča bodo postopoma zarasla v gozd, ljudje pa bodo ograjeni, medtem ko bodo zveri imele vse več prostora.

Odgovor KGZS: Očitno je, da se reja drobnice opušča, medtem ko se povečuje reja govedi. Razlogi za to so različni – prisotnost velikih zveri je eden izmed dejavnikov, saj je drobnica bistveno bolj ranljiva. Govedo je enostavneje za varovanje in predstavlja manjše tveganje za napade zveri.

Odgovor ZGS: Sodelovanje s kmeti, ki so utrpeli največ škod zaradi velikih zveri, se je začelo leta 2010. Ti kmetje so še danes aktivno vključeni v izvajanje ukrepov varovanja. Padec števila škodnih primerov, prikazan na grafu v predstavitvi, je rezultat prav tega sodelovanja. Škode smo primerjali tudi med občinami, naredili smo pregled občin z največjim številom škod in analizirali, kako je to vplivalo na število glav drobnice in govedi: pokazalo se je, da je bil upad drobnice približno 25 %, hkrati pa je reja goveda narasla za podobnih 25 %.

Trenutno je reja goveda “v trendu”, saj je: lažje obvladljiva, manj občutljiva na bolezni, in manj izpostavljena napadom velikih zveri. Reja drobnice je zato postala manj zanimiva in manj perspektivna dejavnost. Kljub temu pa na državni ravni skupno število drobnice ostaja približno enako, kar pomeni, da se spremembe dogajajo predvsem na ravni posameznih občin.

Velike zveri pomembno vplivajo na krajino in strukturo rabe prostora, vendar so razlogi za opuščanje kmetij številni. Najpomembnejši med njimi je medgeneracijski prenos kmetij – vse manj mladih se odloča za nadaljevanje kmetijske dejavnosti, še posebej za rejo drobnice.

5. Razprava

Po drugi predstavitvi, ki je obravnavala stanje kmetijstva, rabo prostora in sobivanje z velikimi zvermi v občini Pivka, je sledila razprava. Udeleženci so izpostavili predvsem vprašanja o prostoživečih živali na gozdni ekosistem, vplivu velikih zveri na druge vrste ter izzive sobivanja varstvenih ciljev in kmetijske dejavnosti.

- **V predstavitev ni bilo omenjeno, da je preveč velikih zveri in divjadi, prav tako ni bilo poudarjeno varstvo gozda.** Divjad močno objeda mlado drevje, zato obstaja bojazen, da v prihodnjih 50 letih gozda morda sploh ne bo več.

Odgovor UL: Če je ta tematika posebej zanimiva, lahko v okviru projekta organiziramo dodatno predstavitev na to temo. Na Oddelku za gozdarstvo je bilo opravljenih več raziskav, ki podrobno obravnavajo vpliv številčnosti divjadi na naravno pomlajevanje gozda in možne ukrepe za zmanjšanje škod.

- Zelo zanimiva razprava. Kot uporabnik krajine in lastnik gozda opažam, da je v naravi vse več velikih zveri. Tudi divjad pogosto prehaja čez glavno cesto proti središču Prestranka. **Šakala v zadnjem času opažamo manj kot v prejšnjih letih, se je število ustalilo?**

Odgovor predstavnika lovcev: Odstrel šakala se iz leta v leto povečuje, zato ne moremo trditi, da je njegova številčnost v upadu. Slovenija je v posebni situaciji, saj je šakal pri nas prisoten že dlje časa in ga intenzivno spremljamo. Pomemben dejavnik je tudi to, da je v sosednji Italiji šakal zaščitena vrsta, zato se posamezni osebkovi ponovno priseljujejo nazaj v Slovenijo.

- Pri sobivanju z velikimi zvermi pogosto ne delujemo celostno. **Kakšen vpliv imajo volk, medved in šakal na druge zavarovane vrste?** Srnjad je v upadu, kar je lahko posledica pritiska volka in šakala. Kaj bo v takšnih razmerah jedel ris, ki je strogo zavarovana vrsta?

Odgovor UL: Šele s projektom DINARIS smo dobili jasnejši vpogled v razloge za upad populacije risov. Sprva so bile izpostavljene tri glavne hipoteze: sokrvje (inbreeding), pomanjkanje plena, nezakonit odstrel. Rezultati raziskav so pokazali, da vzrok ni bil pomanjkanje plena ali odstrel, temveč parjenje v sorodstvu. Zato je bil izveden projekt LIFE Lynx, ki je omogočil doselitev novih risov in s tem obnovo genetske pestrosti. Hrane za velike zveri torej v tem trenutku verjetno ne primanjkuje, vendar se stanje populacij spreminja, zato je redno spremljanje ključnega pomena.

- Komentar: V okviru projekta upravljanja z območji Natura 2000 se poudarja pomen ohranjanja suhih kraških travnikov, ki jih je mogoče ohranjati le z redno pašo. Gre pa za iste površine, kjer se pojavljajo velike zveri, zato nastaja naravovarstveni konflikt med ciljem ohranjanja travniških habitatov in ciljem varovanja velikih zveri. Ta problem želimo v centru DINA predstaviti zainteresirani javnosti.

6. Delo v skupinah

V nadaljevanju srečanja smo izpeljali krajšo delavnico »Odziv na osnutek plakata »Vedenje volkov – Kako se vesti na območju volkov«. Delavnica je bila izvedena z namenom pridobiti mnenja o vsebini,

razumljivosti in prepričljivosti sporočil plakata ter preveriti, kako učinkovito vizualna podoba podpira ključna sporočila. Uporabljena je bila metoda World Café, ki temelji na neformalnem pogovoru v manjših skupinah. Udeleženci so razpravljali ob posameznih vsebinskih sklopih plakata, pri čemer so z barvnimi nalepkami (semaforjem) označevali, ali je bilo besedilo razumljivo (zelena), delno nejasno (rumena) ali nerazumljivo (rdeča).

Čeprav je bil prvotno predviden krožni sistem menjave skupin med mizami, so zaradi časovne omejitve udeleženci komentirali le en vsebinski sklop. Kljub temu je delavnica omogočila poglobljen vpogled v razumevanje in odzive bralcev na posamezne dele besedila ter prinesla številne konkretne predloge za izboljšave tako vsebine kot vizualne zasnove plakata. Rezultati so predstavljeni po posameznih tematskih sklopih. Prvi trije tematski sklopi predstavljajo besedilo o vedenju volkov, četrti sklop pa predstavlja priporočila za odgovorno vedenje ljudi na območju prisotnosti volka. Semafor pri vsakem sklopu predstavlja pretežno mnenje.

Tematski sklop 1

NARAVNO VEDENJE VOLKOV

Mnoga vedenja volkov ljudje zmotno dojemajo kot nenaravna, v resnici pa so izraz njihove sposobnosti prilagajanja na spreminjajoče se okoljske razmere.

ALI SO VOLKOVI SAMO NOČNE ŽIVALI?

Plašnost volkov je posledica stoletij preganjanja s strani ljudi, ki so skušali zaščititi svoje domače živali pred napadi. Zaradi tega so volkovi danes pogosteje dejavni ponoči. Kljub temu jih, zlasti mlade osebe, lahko opazimo tudi podnevi – na primer med raziskovanjem novih območij ali pri premikih znotraj svojega teritorija.

Komentarji:

- Volkovi so verjetni pretežno dnevne živali (če ne bi bilo človeka). Ni povsem jasno, ali se lahko sedaj, glede na to, da so volkovi ponekod tudi blizu ljudi, to dnevno pojavljanje tolerira kot normalno in ali ni mogoče to znak izgube strahu - ali naj se to smatra kot naravno, pričakovano in tudi tolerirano?
- Napadi volkov se zgodijo v vseh delih dneva. Ali je to prvi korak k izgubi strahu do človeka?
- Izhajamo iz zgodb, kjer so volkovi predstavljeni kot nočne živali. V pravljicah in filmih, kjer je volk predstavljen negativno, je postavljen v temo.

ALI SE VOLKOVI BOJIJO LJUDI?

V zadnjih stoletjih so volkovi razvili strategije vedenja za izogibanje preganjanja, dokler v 70. letih niso bili razglašeni za zavarovano vrsto. Okrevanje nekoč močno zdesetkanih populacij volkov in vse večje poseljevanje ljudi na naravna območja sta prispevala k postopnem navajanju te vrste na aktivnosti in prisotnost ljudi. Da volkove ohranimo plašne in preprečimo potencialno nevarnost za ljudi, je treba sprejeti ukrepe negativnega pogojevanja.

Komentarji:

- Ali je izogibanje enako strahu? Ali se volkovi človeku samo še izogibajo ali ga tudi bojijo. Izogibanje v določenih situacijah, npr. če je več ljudi, človek z avtom, itd. ni nujno enako temu, da se volk popolnoma boji ljudi – kaj bi se zgodilo, če bi se srečal trop volkov z enim človekom.
- Razpoložljivost hrane. Ali pomanjkanje hrane na določenih območjih lahko vpliva na to, da se približa človeku (kot se je že zgodilo skozi evolucijo) in se na ta način zmanjša strah s strani volka.
- Nas čaka nova vrsta konflikta? Približevanje človeku, življenje na območjih, kjer je človek redno prisoten (primer Nizozemska) in prihaja do rednih bližnjih srečanj - to vodi v nov vidik konflikta, ki ga do sedaj pri nas nismo poznali.

Tematski sklop 2

ALI NARAVA URAVNAVA ŠTEVILČNOST VOLKOV ?

Gostoto volkov na določenem območju naravno omejujeta razpoložljiv teritorij in količina plena (približno en volk na 500 rastlinojedcev). Volkovi so izrazito teritorialna vrsta – svoj prostor skrbno branijo pred drugimi tropi. V tropu se praviloma razmnožuje le vodilni par, medtem ko mladiči ostanejo z družino do osamosvojitve. Zaradi vedenjske značilnosti presežnega plenjenja veljajo za vrsto z visoko stopnjo konfliktnosti in hitro dosežejo nosilno kapaciteto okolja.

Komentarji:

- Nosilna kapaciteta okolja, ta besedna zveza ne bo jasna splošni javnosti.
- Ali je številčnost volkov odvisna samo od količine plena ali tudi od drugih dejavnikov?
- Pripomba: nosilnost okolja za jelenjad se je s človeškim vplivom povečala, zato volk ne more več v dovoljšni meri vplivati na jelenjad.
- Zapisati bolj razumljivo: volkovi se sami znotraj vrste regulirajo zaradi njihovega naravnega okolja (npr. branjenje teritorija itd.)

ALI VOLKOVI ŽIVIJO SAMO NA GOZDNIH OBMOČJIH?

Volkovi danes živijo pretežno v gozdnatih območjih, kjer so našli zatočišče v času preganjanja. Po uvedbi zaščitnih ukrepov in okrevanju populacije so se postopoma razširili tudi v alpska, predalpska in nižinska območja, a večinoma v okolja, kjer najdejo ustrezno hrano in zavetje.

Komentarji:

- Kjer so našli zatočišče zaradi preganjanja – to ni jasno, preganjanje se je dogajalo v preteklosti.

Tematski sklop 3

ALI VOLKOVI URAVNAVAJO POPULACIJE PLENA?

Volkovi se običajno prehranjujejo z divjadjo, predvsem s parkljarji, kot so jelenjad, srnjad in divji prašiči, a plenijo tudi druge vrste, če so na voljo. Kot oportunistični plenilci izbirajo predvsem plen, ki je lažje dostopen, na primer slabotnejše in bolne živali ali nezaščitene domače živali. Pri vrstah s hitrim razmnoževanjem in visokimi gostotami, kot so denimo divji prašiči, pa sam plenilski pritisk volkov običajno ne zadošča za opazno zmanjšanje številčnosti teh vrst.

Komentarji:

- Volkovi krepijo populacije jelenjadi.
- Predolgo.

ALI VOLKOVI ZAPUŠČAJO SVOJ TROP?

Volkovi so družabne živali, ki živijo v družinskih skupnostih – tropih. Ko mladi osebki odrastejo, pogosto zapustijo svoj rodni trop in se odpravijo na iskanje novega teritorija, kjer lahko vzpostavijo lasten trop. Temu procesu pravimo disperzija. Ta je ključnega pomena za ohranjanje genske raznolikosti in širjenje populacije. Med raziskovanjem novih območij jih je mogoče začasno zaslediti tudi na območjih bližje človeku.

Komentarji:

- Zapustijo svoj **rodni** trop. Razmisliti, če tudi v naslov dodati »rodni« trop.
- Trop ali krdelo – oboje. V DINA centru pogosto vprašajo kaj je pravilno. Tukaj je priložnost, da se uporabi oba sinonima. ... *živijo v družinskih skupnostih, ki jim rečemo tropi ali krdeli.*

ALI SO VOLKOVI, KI ŽIVIJO V ČLOVEKU PRILAGOJENIH OKOLJIH, NEVARNI?

Volkovi, vajeni prisotnosti človeka, lahko ljudi preprosto prezrejo, kadar so zaposleni s svojimi naravnimi dejavnostmi. Navajenost na človeka sama po sebi ne pomeni, da je volk nevaren, vendar moramo vedno upoštevati njegovo plenilsko in oportunistično naravo. Hranjenje volkov (pa tudi druge divjadi) lahko sproži pozitivno pogojevanje, zaradi katerega se začnejo približevati ljudem, njihovim hišnim ljubljencem in domovom.

Komentarji:

- Že naslov je problematičen - človeku prilagojeno okolje? To si vsak lahko razlaga po svoje.
- Mogoče – ali je volk na svojih območjih izven gozda nevaren?

Zadostna ozaveščenost in razumevanje vedenja volkov prispevata k varnejšemu, bolj odgovornemu in mirnejšemu soobstoju človeka in volka.

Komentarji:

- Vsak napad je nesrečni slučaj.
- Soobstoj je boljše kot sobivanje.

Tematski sklop 4

KAKO SE VESTI NA OBMOČJU VOLKA

Srečanja z volkom so v Sloveniji zelo redka, saj se volk človeku in njegovim dejavnostim praviloma izogiba. Gre za plašno in previdno žival, ki se običajno umakne, še preden jo sploh opazimo. Kljub temu pa je na območjih, kjer volkovi živijo, pomembno upoštevati osnovne napotke odgovornega vedenja, s katerim zmanjšujemo možnost konfliktov in pomagamo ohranjati naravno plašnost volkov.

Nikoli **ne puščajte** svojih hišnih ljubljencev brez nadzora zunaj ograjenih dvorišč.

Psa imejte **pod nadzorom tudi ponoči** (v hiši ali v pesjaku).

Na sprehodu imejte **psa vedno na povodcu** in ga nikoli ne puščajte, da se oddalji od vas.

Nikoli se ne skušajte **približati volku** ali drugi divji živali. S stikom boste povzročili spremembo njenega naravnega vedenja.

Če volka opazite na daljavo, **ostanite tiho**, ne poskušajte pritegniti njegove pozornosti in ohranite **razdaljo vsaj 100 metrov**.

Nikoli ne hranite **volkov** ali drugih prostoživečih živali.

V primeru srečanja **govorite naglas, mahajte z rokami ali ploskajte**. Najverjetneje se bo volk prestrašil in pobegnil.

Kot za vse druge divje živali tudi tukaj velja: **strogo je prepovedano, da bi jih zasledovali** iz kakršnegakoli razloga.

- Splošni komentarji:
 - Plakat bi moral biti bolj barvit.
 - Ali je tak plakat sploh potreben, glede na to, da izkušenj s srečevanjem volkov pri nas ni.
 - Dimenzije ikon bi morale biti večje, to bi omogočilo boljšo prepoznavo, ali gre za volka ali psa; trenutne dimenzije na A3 plakatu so majhne.
 - Živali v ikonah imajo oči, ljudje pa ne, prav bi bilo, da imajo tako ljudje kot živali narisane oči.
- Ikona 1:
 - Mačke ne moremo imeti pod nadzorom na enak način kot psa, zato bi dali mačko ven iz slike
- Ikona 4:
 - Ni jasno, da je narisana volk.
- Ikona 5:
 - Zasenčena silhueta izgleda kot pes.
 - Slika ne odraža dovolj dobro teksta. Ikona ni razumljiva (ni razumljivo kaj označuje 100 m).
- Ikona 6:
 - Ikona ni jasna, kaj hoče povedati, da je prepovedana kost/riba? Morala bi biti drugačna ikona za prepovedano hranjenje volkov (npr. roka – hrana – volk).
 - V tekstu bi moralo pisati samo, da se ne hrani volkov ali velikih zveri, saj nekatere druge prostoživeče živali hranimo.
- Ikona 7:
 - Ni jasna slika, morda bi morali bolj poudariti zvok (ne gibanje).
 - Slika se ne ujema s tekstem, deluje kot da so na zabavi, brez teksta ni jasno za kaj gre.
- Ikona 8:
 - Na ikoni ni izraženo zasledovanje, volk ni razviden, deluje, kot da nekdo sprehaja nemškega ovčarja.
 - V tekst bi morali dodati, da za primere kršenja obstajajo sankcije.

9. Vrednotenje uspešnosti srečanja

Udeleženci so na koncu srečanja izpolnili vprašalnik, v katerem so ocenili zadovoljstvo z organizacijo in izvedbo srečanja ter izrazili svoj interes do predlaganih tem.

Dogodek je ocenilo 19 udeležencev. **Povprečna ocena dogodka je bila 4,3.**

Kaj vam je bilo pri današnjem srečanju všeč?

- Mnenja udeležencev.
- Splošna in preprosta predstavitev.
- V redu organizirano, dobre predstavitve z grafi, analizami, fotografijami.
- Pestra struktura udeležencev.
- Predstavitev poročila.

- Obe predstavitvi ZGS in KGZS, super analiza kmetijstva.
- Vsebine predstavitev.
- Predavanje gospe Majde Godina.
- Različni pogledi, zanimiva poročila in diskusija.
- Odprta razprava.
- Dogodek je bil dobro organiziran, V prihodnje mogoče še obveščanje preko FB in spletnih strani Občine.
- Pridobljene aktualne informacije.
- Predstavitve glede napadov zveri na domače živali v Sloveniji in občini Pivka.
- Zelo jasne in informativne predstavitve.
- Dobro predstavljeni podatki o stanju varovanja in škod po volku in medvedu.
- Izvedel sem veliko novih stvari.
- Predstavitev različnih vidikov- z vidika zaščite ZGS, kmetijski sektor in tudi komentarjev kmetov/lovcev.
- Velika udeležba.
- Predstavitev ZGS.

Kaj vas je pri današnjem dogodku motilo?

- Malo nerazdelane delavnice, ali je res smiselno delat na vsebinah plakata?
- Trajanje - smiselno bi bilo razdeliti na dve srečanja.
- Premalo ljudi, skoraj nobenega kmetovalca.
- Predavanja so bila strokovna.
- Časovna nestrukturiranost.
- Predolge uvodne predstavitve.

Vaši predlogi za naslednja srečanja:

Več informacij za vse divje živali

- Škode zaradi divjadi na travnikih.
- Le tako naprej.
- Vizija kmetijstvo? Kako privabiti še kmete?
- Krajše srečanje.
- Povabiti več udeležencev, plakati na oglasni deski, vabilo v občinskih glasilih (Pivški list)
- Pripraviti konkretne smernice za upravljanje z zvermi.
- Stanje številčnosti velikih zveri, predvsem volka in medveda.
- Delovna skupina za zveri
- Vpliv velikih zveri na lovno divjad.

Priloga 1: Seznam udeležencev

	Ime in priimek
1	Jana Gržinič
2	Irena Kavčič
3	Aleksandra Majič Skrbinšek
4	Tadej Kogovšek
5	Tomaž Berce
6	Nika Mohorič
7	Marko Udovič
8	Janez Škrlj
9	Robert Smrdelj
10	Božidar Štemberger
11	Tjaša Žgur
12	Marko Milharčič
13	Vincenc Otoničar
14	Eva Mejak
15	Majda Godina
16	Dean Langella
17	Jože Tomšič
18	Tomaž Volk
19	Jernej Žgur
20	Irena Bele
21	Franko Dolgan
22	Matej Biščak
23	Helena Šneberger Mandelj